

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 02-03-430/23-1608/2

Podgorica, 10.03.2023.godine

**VLADA CRNE GORE
KABINET PREDSJEDNIKA VLADE**

Poštovani,

Povodom *Predloga Memoranduma o razumijevanju između Vlade Crne Gore, Sustineri partners-a i Porto Montenegro-a u pogledu pružanja podrške inicijativi unapređenja ekoloških, socijalnih i upravljačkih (ESG) standarda i organizaciji godišnjeg ESG samita zemalja Zapadnog Balkana*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga Memoranduma i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni akt utvrđeno je da se potpisivanjem Memoranduma ne stvaraju finansijske obaveze strana potpisnica.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na *Predlog Memoranduma o razumijevanju između Vlade Crne Gore, Sustineri partners-a i Porto Montenegro-a u pogledu pružanja podrške inicijativi unapređenja ekoloških, socijalnih i upravljačkih (ESG) standarda i organizaciji godišnjeg ESG samita zemalja Zapadnog Balkana*.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Kabinet predsjednika Vlade
NAZIV PROPISA	Memorandum o saradnji u cilju podrške inicijativi unapređenja ekoloških, socijalnih i upravljačkih (ESG) standarda i organizaciji ESG Samita zemalja Zapadnog Balkana
<p>1. Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<ul style="list-style-type: none"> • Ovaj Memorandum ima za cilj da obezbijedi okvir između Vlade Crne Gore i Sustineri Partnersa u pogledu razvoja ESG standarda u Crnoj Gori i organizacije ESG Samita zemalja Zapadnog Balkana. • Ulaganje u životnu sredinu, društvo i upravljanje (ESG) odnosi se na skup standarda za ponašanje kompanije koje koriste društveno svjesni investitori da pregledaju potencijalne investicije. Pored navedenog identifikovan je i problem energetske tranzicije koji će tek biti aktuelizovan u vremenu koji je pred nama. U ovom smislu Vlada u saradnji sa Sustineri partnersom želi raditi na promociji ovih standarda te aktuelizovati problem energetske tranzicije imajući u vidu da do 2030. godine Crna Gora u potpunosti mora biti usklađena sa ciljevima održivog razvoja (SDG) ali i obavezama koje proističu iz Pariskog sporazuma i emisiji CO2. • Kada je riječ o energetske tranziciji u budućem periodu, pretežno do 2030. godine aktivno će se raditi na prestrukturiranju proizvodnje električne energije krećući se pretežno prema održivim izvorima energije (sunce, vjetar, voda). U ovom smislu Crna Gora ima nekoliko proizvodnih objekata koji kao baznu sirovinu imaju uglj, Termoelektrana Pljevlja i Rudnik Pljevlja. Ovo znači da će do 2030. godine doći do smanjenja poslova u ovim preduzećima te se moram osigurati pravedna energetska tranzicija koja će omogućiti tim ljudima da nađu nove poslove, prekvalifikuju se ili otpočnu sopstveni posao. • Navedeni Memorandum će biti komplementaran aktivnostima Vlade na energetske tranziciji te će ubrzati implemtaciju aktivnosti time što će raditi na promociji navedenog procesa i isti aktuelizovati kroz organizaciju Samitu, koji će se organizovati na godišnjem nivou. • Preferirana opcija u ovom smislu podrazumijeva potpisivanje Memoranduma i partnerski rad na promociji ESG standarda i energetske tranzicije kroz organizaciju Samita zemalja Zapadnog Balkana. 	
<p>2. Ciljevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Ovaj Memorandum odražava stavove i namjere Strana da sarađuju na neekskluzivnoj osnovi, koje su izražene u dobroj namjeri ali bez stvaranja bilo kakve pravne ili finansijske obaveze ili nastanku bilo kakve odgovornosti bilo koje od Strana. Nijedna treća strana neće dobiti bilo kakvu zakonsku korist od ovog Memoranduma. 	

- Predloženi Memorandum u skladu je sa Strategijom održivog razvoja do 20230. godine, takođe isti doprinosi realizaciji aktivnosti Strategije energetike Crne Gore (u dijelu energetske tranzicije), aktivnosti iz Pravaca razvoja Crne Gore kao i aktivnostima koje su komplementarne međunarodno preuzetim obavezama Crne Gore koje se odnose na Parski sporazum o klimi.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Predloženi Memorandum kako je navedeno predlaže se na ne-ekskluzivnoj bazi te je ne-obavezujući.
- Ekološko, društveno i korporativno upravljanje (ESG) je okvir dizajniran da bude ugrađen u strategiju organizacije koja razmatra potrebe i načine na koje se stvara vrednost za sve zainteresovane strane u organizaciji (kao što su zaposleni, kupci i dobavljači i finansijeri). Uvođenje navedenih standarda imaće pozitivne posljedice kako za zaposlene, tako i za poslodavce a posljedično i državu, koja kroz promociju ovih standarda hvata korak sa savremenim svijetom.
- Pored navedenog Memorandum predlaže i organizaciju Samita kao komunikacione platforme na najvišijem nivou što će doprinijeti promociji ovih standarda ali i rješavanju konkretnih problema kao što su energetska tranzicija i aktivnosti koje iz iste mogu proizaći.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu – nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Potpisivanje Memoranduma imaće pozitivne efekte i prije svega odnosiće se na sve zainteresovane strane u organizaciji (kao što su zaposleni, kupci i dobavljači i finansijeri). Uvođenje navedenih standarda imaće pozitivne posljedice kako za zaposlene, tako i za poslodavce a posljedično i državu, koja kroz promociju ovih standarda hvata korak sa savremenim svijetom. Organizacija Samita čiji će fokus pored ESG standarda biti i na energetskej tranziciji i trenutnoj energetskej krizi uticaće pozitivno na promociju pomenutih standarda i problema te fokus staviti na iste. Nadalje, promocija problema energetske tranzicije te njeno ubrzanje do 2030. godine imaće pozitivan efekat na ljude koji će morati da se prekvalifikuju usled smanjenja poslova do kojeg će doći usled smanjenja proizvodnih izvora električne energije koji za proizvodnju koriste pretežno ugalj.
- Imajući u vidu da memorandum ne predviđa nikakve finansijskeobaveze za Vladu isti nema negativan fiskalni uticaj.
- Predloženi Memorandum ne predviđa stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu te ne može doći do pomenutog problema.
- Potpisivanjem Predloga Memoranduma ne može doći do stvaranja novih nameta koji mogu biti posmatrani kao biznis barijera za određene privredne subjekte te implementacija istog ne zahtijeva niti predviđa opterećenja za biznise.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Dbrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju pomenutom Memoranduma nisu neophodna finansijska sredstva kako je u istom i navedeno.
- Implementacijom Memoranduma ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze kako je u istom i navedeno.
- Usvajanjem i potpisivanjem predmetnog Memoranduma nije predviđeno donošenje bilo kakvih podzakonskih akata jer se radi o ne obavezujućem sporazumu između strana potpisnica koje u svakom trenutku mogu raskinuti isti bez ikakvih posljedica i najave.
- Implementacijom Memoranduma doći će do unapređenja ESG standarda u Crnoj Gori te organizacije Samita zemalja Zapadnog Balkana što će imati pozitivne fiskalne efekte na budžetske prihode (u prvom redu prihode od PDV-a, turističke takse) a kasnije i pozitivne efekte usled poboljšanja dobrih praksi upravljanja.
- Imajući u vidu da Memorandum ne zahtijeva nikakve rashode, isti nisu ni obračunati. Kada je riječ o prihodima postoje poteškove u obračunu istih ali se polazi od pretpostavke da će Samit ugostiti oko 300 posjetilaca pretežno iz inostranstva što će imati pozitivan efekat na budžetske prihode (PDV, prihod o turističke takse, i sl).
- Imajući u vidu da se radi o neobavezujućem Memorandumu ne postoje sugestije od strane Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Predlog Memoranduma o saradnji rađen je u saradnji sa predstavnicima Sustineri Partnersa koji su u saradnji sa predstavnicima Kabineta predsjednika Vladi napravili predmetni Predlog.
- Predlogom Memoranduma nisu predviđena budžetska sredstva te je insistirano da isti može biti raskinut na zahtjev bilo koje od strana potpisnica.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Za implementaciju predmetnog Memoranduma ne postoje prepreke imajući u vidu da za organizaciju Samita partner ima obezbijedena sredstva. Takođe Memorandum je na ne-ekskluzivnoj bazi i neobavezujući je te u tom smislu neće biti prepreka.
- U kratkom roku Predlogom Memoranduma predviđena je organizacija ESG Samita zemalja Zapadnog Balkana što će od strane Vlade biti ispraćeno i podržano i u tom smislu organizacija će i predstavljati osnovni indikator uspjeha realizacije ove aktivnosti.
- Za sprovođenje i monitoring Predloga Memoranduma zadužena je po jedna osoba ispred strane potpisnica i isti će biti zaduženi za njen monitoring i implementaciju.

Mjesto i datum

Podgorica, 28.02.2023

